

(پښتانه ئیلوار) .. په کډک له شاعر یره سوریا لیزم .. له ئینگلیزیه وه : نا له حسنه

_ چه پکډک له شاعره کانی (پول ئیلوار)

(من نه مده توانی بیزانم)

من نه مده توانی بیزانم
باشتر له وهی تڼ من بناسیت
چاوه کانت له خه ودان
ئمه پډکه وه بډ دره وشانه وهی
چاره نووسکي باشترمان له شه وه کانمان دروست کرد
چاوه کانت له کام سه فهری من
به درځزایی ځځگان ،
هځما کانی
مانا پهک به نامځی زه وی ده به خشځ
له نځو چاوه کانی تڼ دا
کځ کځ تایی ئهم ته نیاییه مان
بځ ئاشکرا ده کات
که خځشیان
ئیترازانن چاره نووسیان به کوځ ده گات
تځش نه تده توانی بیزانی
باشتر له وهی من تځ بناسم ... !

(کچی عه شق)

ئهو له سهر پځځووی چاوه کانم وه ستاوه
پرچی له نځو پرچی مندایه
هنگی چاوه کانی منی گرتووه
شځوهی ده ستځکانم ...
ئهو له نځو سځبهری من قووت ده درځت
وه کو به ردځک به ځووی ئاسماندا

ئەو ھەرگىز چاۋەكانى داناخات
يان ھەرگىز لاناگەت من بخەووم
يان خەونەكانى ئەو لەژىكى پىرشىنگى دا
ۋادەكا خەرەتاۋون بى
مىنىش پىدەكەنم و دەگرىم
يان پىدەكەنم و قسەدەكەم
ئەو كاتانەى ھىچ شتەكم پى نىيە بى گوتن !

(زەنگى ئىۋاران)

دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بى دەرگاكان ئىشكىرى كرابان
دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بى زىندانى بوونمان
دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بى ئەو شەقامانەى لە ئىمە قەدەغە
كرا بوون

دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بى ئەو شارەى كە خەوتبوو
دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بى ئەو ژنەى برسى و تىنوۋ كرابوو
دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بىخەمان كە بى بەرگرى بووين
دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بى ئەو شەۋەى كە بىبايەخ كرابوو
دەمانتوانى چىتر بىكەين ، بىخەمان كە يەكتىرمان خەش دەويست ... ؟

(لە پەنجەرەۋە)

ھەمىشە من ئەو دىنيائىم نەبوۋە ، ئەو ەشىنىيەى كە باشتىن
دەنەۋايىيە لە نىۋان ئىمەدا . لەۋدا كاتى ئەۋەبوۋ كە برادەرەكانم
بە من پىكەن . من زىرىنگ نەبووم بى وشەكانم ، دىنيائىيەكى جىاۋاز
، من ھەمىشە نازانم كە دەمەۋت بىم چى ؟ بەئام زىرجاران كە ھىچم
نەبوۋە تا بىم . گرىنگى قسەكردن يان مەيلى ئەۋەى كە زىر بە
زەحمەت نەبىت . زىانى من تەنھا بە داۋە دەزوۋىك ھەۋاسراۋە .
لەۋدا كاتى ئەۋەبوۋ ، ئەۋكاتەى ۋا دىاربوو من لەھىچ
تەنەگە ىشتبووم . زنجىرەكانى من سەر ئاۋ كەوتبوون . ھەموۋ
ھەزەكانم لەنەۋ خەونەكانم لەدايك دەبن . من بە وشەكانم عەشقى خەم
دەسەلمەنم . بى چ مەخلۇقەھايەكى ناياب من متمانەم بەخەم كرد . لە
چى دىتەنگىيەكى ئازار بەخش و دىنيائىيەكى ەنگىن دا خەيا ەكانم
بازنەيان بە چۈاردەۋرم كەشاۋو . من دىنيا بووم كە عاشق بووم لە
زىربەى بوۋارە ترسناكەكانى خەم . زمانى عەشقى من سەر بە زمانى
مىرق نىيە ، جەستەى مىرقى من دەست لە گەشتى عەشقم نادات . خەيا ە
ئىرسىيەكانىش ھەمىشە و بە بەردەۋامى لە ئاستىكى بەرزى گونجاۋ دا
بوون ، كە ئەۋەش ھەۋدانەكى ئەۋتە نىيە بى ازىكردنم لەسەر چەۋتى

... !

(ونيوون)

من قسه ت بـ ده كه م به دهم بـ يني شاره كا نه وه
من قسه ت بـ ده كه م به دهم بـ يني ده شته كا نه وه
ده مم له سر سه ريني تـ دايه
ده نگم ده تـ زـ ته وه
من قسه ت بـ ده كه م له ئه به ديه ت دا
ئاي شاره كان ياده وه ريه كا ني شاران
شاره كان به ئاره زو وه كا ني ئـ مه پـ چراون
هه ندـ ك له شاره كان زو و ها توون هه ندـ كيان تـ زـ ك له مه و پـ ش
هه ندـ ك له شاره كان به هـ زن هه ندـ كيان په نهان
به تاـ ان چوون بـ مرـ فـ به ـ زه كا نيان
بـ هه موو بيرمانده كا نيان و بـ هه موو دـ و و خـ وه كا نيان !
كـ گـ كه كان شـ وازـ كن له ئه ـ ماس
زيا نـ كي ـ هـ ونه قانه ده ژيـ ن
وه رزي دروـ نهـ ئاسمان له ودـ و زه وييه كا ني ئـ مه وه يه
ده نگم تـ ركه ن منيش ده گريم و شيوه ن ده كه م
من له نـ و گـ و بـ سـ دا خه ون ده بينم و پـ ده كه نم
له نـ و هـ شوه كا ني خـ ره تاو
يان جه سته ي تـ بـ او بـ ته وه به نـ و جه سته ي مندا
وهك چهرچه في سر ئاوـ نه ـ وونه كان .
ـ استيه كي ـ ووت (من باش ده يز انم)

نائومـ دي هيج باـ كي نيه
عه شقي نيه
ـ وخساري نيه
قسه ش ناكات
من نا يجوـ نم
من نا يگرمه با وه ش
من قسه ي بـ ناكه م
به ـ ام به ئه ندازه ي ـ استي
عه شقم پـ ه له نائومـ دي ... !

_ كورته يهك لـ ژيان و بـ رهـ مـ كا ني (پـ ل ئيلوار)

پـ ل ئيلوار له ١٤ ي ديسه مبه ري ١٨٩٥ ، له " سه ينت دلـ نيس " سر به

شاری پاریس له دایکبووه ، ځوانه که یان سهر به چینۍ کی مامناوه ندی
 بوو ، باوکی فرمانبر و دایکشی ژنی مامناوه بووه و له مامناوه
 ئیشی بهرگدرووی کردووه . پل ئیلوار له سهرده می او تیدا
 قوتابیه کی زیرک و چاکاک بوو له بهر نه څشی و باری ته ندروستی
 جارچاره له خوښندن داباوه ، له تمه نه شازده ساکی به هکی نه څشی
 (سیل) هوه دهن دردت بې " سویس سه نه تریهم " . لهو تمه نه یدا
 بښه ندازه هگر و هزی له شاعر ده بېت . سا و نیوک لهو شوښنه دا
 ده مښته وه ، کاتک ده گه ښته وه بې پاریس یه کسر ده چته یزی سوپا
 بې خزمه تکرندی سهربازی . پاش ماوه یه ک بریندار ده بېت به هکی
 ته قینه وهی غازی تکیک . دواي ته و او بوونی نه زموونی شه ، له ساکی
 ۱۹۱۷ ماوهی خزمه تکرندی سهربازی ته و او ده بېت و نازاد ده بېت ، هر
 له مامناوه دا یه کم کمه ه شیعری څی به ناوی (Le Devior et)
 بې او ده کاته وه . ئیلوار څی وای هه ست ده کرد له " وات و یتمان " ی
 شاعیری ناوداری ئه مریکی زږ نزیکه ، وات و یتمان نووسه ری دیوانه
 شیعری (گه اکانی گیا) ئیلوار هم دیوانه شیعری زږ ده خوښنده وه
 . هرواها به شداری له بزوتنه وهی داداییه کانیش کردووه ، له گه "
 تریستان تزارا و نه ندی بریتن و لويس ئه راگن و فلیپ سږات و
 زږک لهو نووسه ر گه نجانه یه کتریان ده دیت و له گه یه کتریدا
 کډه بوونه وه . پاشان له گه چه ند نووسه ر و هونه رمه ند و ښنیرکی
 تر وه کو سوریالیسته کان ځیان اده گه یه نن . پل ئیلوار یه کک لهو
 که سانه ده بېت که مانیفستی سوریالیزم ئیمزا ده کات . ئیلوار
 له ساکی ۱۹۱۲ ژنی هښاوه و کچکی لهو ژنه ی هیه به ناوی " سیسه یل
 " ، به ام له گه ئه و ژنه ی به یه که وه زږ به خته وهر نابن بیه له
 ناکامدا له یه کتری جیا ده بنه وه . ئیلوار له ساکی ۱۹۲۴ بې ماوه یه ک
 ون ده بېت ، دنگ و باس و بې او ده بېته وه گوايه مردووه به ام ،
 دواي هوت مانگ ده گه ښته وه پاریس ، و اده گه یه نښت که و له
 سه فیرکی دوور و درېژ دا بووه ، له مارسلیس هوه بې تاهیتی ،
 نه ندووسیا ، سیلان ، ئوسترالیا ، چه ند شوښکی تر . پاش
 ده رکه وتنه وهی له چوارچووهی سوریالیزم درېژه به هوکانی
 ده داته وه . هر لهو ماوه یه دا بکی ده رده که وټ که گاکی ځوانی
 پښووی له گه (سلفادر دالی) په یوه ندی هیه ! ئیلوار له ساکی
 ۱۹۲۶ به هکی چاپکردنی دیوانه شیعری (Capital de la Doluer)
 ناوده نگکی شیعری باش په یدا ده کات . له ده وروبه ری ساکی ۱۹۳۱
 له گه (Nusch) هی هونرم ندی شووکاری سوریالیست یه کتریان
 څښوده وټ ، که یه ککه لهو خوښه رانه ی ئیلهام له شیعره کانی
 وهرده گرټ ! هر لهو کاتانه زه ماوه ند ده کن و ده بن به هاوسه ری
 یه کتری و له گه یه کدا زږ به خته وهر ده بن ، بیه هه تا دواچرکه کانی

ته‌مه‌نی بـیـکـوـ دـژین ، واته تا سا‌ی ۱۹۴۶ چونکه له‌وسا‌ه‌دا
 ژنه‌که‌ی ده‌مر‌ت . ئیلوار له‌سا‌ی ۱۹۳۹ جار‌کی تر بـ خ‌زمه‌ت‌کردنی
 سه‌ربازی بانگ ده‌کر‌ته‌وه ، له‌سه‌رده‌مانی ده‌ست بـ یش‌توویی ئه‌مانیا
 به‌سه‌ر فه‌ه‌نسا ئه‌و بـ یزه‌کانی سوپای جـه‌شت‌ووه و به‌نه‌نی خه‌ریکی
 کاری ئه‌ده‌بی و خه‌ریکی ئیش‌کردنه به‌دژی شه‌ و دوژمن‌کاریه‌کانی
 ئه‌مانیا ، له‌سا‌ی ۱۹۴۲ ده‌جـته بـ یزی پارتی کـمـ نیستی فه‌ه‌نسی .
 به‌ش‌وه‌ی نه‌نی چا‌اکی و کاره‌سیاسیه‌کانی ئه‌نجام ده‌دات . له‌و
 سه‌رده‌مانه ئیلوار سه‌فه‌ر بـ زـر‌ک له‌ وـاتانی دونیا ده‌کات له‌وانه
 (به‌ریتانیا ، بیلگیه‌م ، چیکیسلا‌فاکیا ، مه‌کسیک ، ووسیا ...)
 به‌ام له‌ وـاته‌یه‌ک‌گرتووه‌کانی ئه‌مریکا بـ گه‌ی پـنادهن و فیزه‌که‌ی
 ه‌تده‌که‌نه‌وه به‌ پاساوی کـمـ نیست بوونی ! له‌ نـقه‌مبه‌ری ۱۹۴۶
 له‌وما‌نگه‌ی " نووچه‌ی خـزانی ده‌مر‌ت دیوانه‌شیر‌ک به‌ناوی (Le Dur
 Desir de durer) به‌چاپ ده‌گه‌یه‌ن‌ت ، که له‌ پـنج قه‌سیده پـکه‌هاتووه
 . پـل ئیلوار وا بیر ده‌کرده‌وه و پـیوابوو ، په‌یامی شیر ئه‌وه‌یه
 ده‌بـ دا‌هـنان له‌ زمان بکات و زمان نوـ بکاته‌وه) ، بـ مه‌به‌ستی
 به‌دی‌هـنـانی ئا‌و‌گـی ادیکا‌انه له‌ ژیان و ووبه‌ری بووندا ! وه
 پـیوابوو شیر هـکار‌که ده‌توان‌ت خو‌نه‌ران هـشیار بکاته‌وه و
 گه‌شه‌یان پـ بدات ! له‌م استایه‌دا له‌پا دا‌هـنانه ئه‌ده‌بیه‌کان و
 به‌رز ا‌گـرتنی ناسنامه‌سیاسیه‌که‌ی ، هه‌و‌یـده‌دا بـ گـانی
 کـمه‌ایه‌تی و به‌ ده‌سته‌نـانی ئازادیه‌کانی تاک هاوکات ئازادی
 سـکـیش . ئیلوار له‌ ماوه‌ی هه‌موو ژیانیدا زیاتر له‌ هفتا کـتی‌بی
 جـراوجـری ده‌رباره‌ی شیر و بابته‌ی ئه‌ده‌بی و گـه‌ش‌ه‌نگای سیاسیه‌وه
 بـاو‌کرده‌ته‌وه . وه له‌ سا‌ی ۱۹۵۲ له‌ ته‌مه‌نی پـنجا و شه‌ش سا‌یدا
 ده‌مر‌ت ، ئه‌وکاته له‌گه‌ ژنی سـیـه‌می دا بووه .

_ سه‌رچاوه : ئه‌ن‌ته‌رن‌ت

Poets.org- poetry,poems- Bios&more ▪
 Pual Eluard- poems.Biography,Quotes ▪